

RENTABILITEIT VAN DE GROENTETEELT OP HET
EILAND IJSELMONDE

Voorlopige berekening 1960

Rapport No. 368

L 1
368 B

Afdeling Tuinbouw

06620-1920

631113:635.1/2/201
135.1/8:328 (2bl.)

INHOUD

	Blz.
WOORD VOORAF	3
1. Doel en werkwijze	4
2. De steekproef	4
3. De groepering van de bedrijven	5
4. De resultaten	5
5. De spreiding van de gemiddelde rentabiliteit	8
6. Het inkomen	8
7. Vergelijking met voorgaande jaren	9
BIJLAGEN	11

WOORD VOORAF

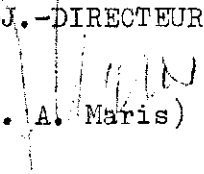
In het kader van de algemene opdracht jaarlijks de bedrijfs-economische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken, geven wij hiermede een voorlopig verslag van de financiële resultaten van de groenteteelt op het eiland IJselmonde over het teeltjaar 1960.

De cijfers berusten op een begroting, in het bijzonder waar het de kosten betreft. Tegen de achtergrond van definitieve kosten-cijfers over 1959 en vorige jaren werd deze begroting gemaakt met behulp van een enquête op de deelnemende bedrijven. De opbrengsten werden aan de opgaven van de veilingen en overigens eveneens aan informaties op de bedrijven ontleend.

De definitieve resultaten zullen in 1962, tezamen met die van andere onderzochte tuinbouwcentra, in één rapport worden gepubliceerd.

Dit rapport is, onder leiding van A. Holkamp samengesteld door W.J. van Winden en zijn medewerkers.

DE ADJ.-DIRECTEUR,

(Dr. A. Maris)

's-Gravenhage, april 1961

1. Doel en werkwijze

Het doel van het onderzoek is, inzicht te verkrijgen in de financiële resultaten van de groenteteelt op het eiland IJselmonde, nader te onderscheiden in die van Barendrecht, Ridderkerk en omgeving en van het veilinggebied Zwijndrecht en omstreken. Een onder dit laatstgenoemde gebied ressorterend aantal bedrijven te Dubbeldam (eiland van Dordrecht) is mede in het onderzoek opgenomen.

In dit rapport zijn de resultaten over het kalenderjaar 1960 op basis van een voorlopige berekening weergegeven. De definitieve cijfers, voor de berekening waarvan moet worden gewacht op het beschikbaar komen van de jaarcijfers van de boekhoudingen, zullen eerst in 1962 kunnen worden gerapporteerd.

Een toelichting op de gevolgde werkwijze bij het bepalen van de voorlopige cijfers is gegeven in bijlage 9. In deze bijlage is ook een verklaring gegeven van de in het rapport gebezigde begrippen en kengetallen.

2. De steekproef

De steekproef, waarop het onderzoek is gebaseerd, omvat in opzet 15% van die groenteteeltbedrijven in de bovengenoemde gebieden, die ten minste aan een man volledig emplooi verschaffen en die niet, of slechts in zeer geringe mate, met andere takken van bedrijf zijn gemengd. Bedrijven met overwegend deelbouw zijn niet in het onderzoek opgenomen.

De gegevens voor de bedrijfskeuze zijn ontleend aan inventarisatiecijfers van de oppervlakte land- en tuinbouw over het jaar 1956. Met inachtneming van de bestaande bedrijfsvorm- en bedrijfs-grootteverhoudingen is de keuze van de bedrijven voor de steekproef willekeurig uit bedrijven welke hun boekhouding door administratiekantoren laten verzorgen verricht.

Voor het kalenderjaar 1960 konden in Barendrecht e.o. 56 bedrijven worden geworven. Voor Zwijndrecht e.o. omvat het onderzoek over 1960 41 bedrijven.

Een indruk van de volledigheid van de steekproef kan aan het volgende overzicht worden ontleend:

	universum (globale cijfers)		in steekproef opgenomen		steekproef in procenten van universum	
	Baren- drecht e.o.	Zwijn- drecht e.o.	Baren- drecht e.o.	Zwijn- drecht e.o.	Baren- drecht e.o.	Zwijn- drecht e.o.
aantal bedrijven	380	300	56	41	15%	14%
groente in de open grond	1090 ha	580 ha	155 ha	79 ha	14%	14%
groente onder glas	41 ha	87 ha	8,7 ha	13,8 ha	21%	16%
totaal	1131 ha	667 ha	163,7 ha	92,8 ha	14%	14%

Het aantal steekproefbedrijven per gemeente bedraagt:

Barendrecht	18	
Ridderkerk	23	
Heerjansdam	4	
Rhoon/Poortugaal	11	56 bedrijven
Zwijndrecht	17	
Hendrik-Ido-Ambacht	18	
Dubbeldam	6	41 bedrijven
totaal		97 bedrijven

3. De groepering van de bedrijven

De bedrijven zijn gegroepeerd naar klassen van intensiteit. In het opengrondsgebied van Barendrecht e.o. zijn daartoe als maatstaf de kosten per are beteelbare oppervlakte genomen.

<u>Barendrecht e.o.</u>		
meer dan f. 130,- kosten per are (intensief)		17 bedrijven
f. 85,- - f. 130,- kosten per are (half intensief)		20 bedrijven
minder dan f. 85,- kosten per are (extensief)		19 bedrijven
		<u>56 bedrijven</u>

In het glasrijkere Zwijndrecht zijn de intensiteitsverschillen tussen de bedrijven als volgt tot uitdrukking gebracht.

<u>Zwijndrecht e.o.</u>	
overwegend glasteelt	14 bedrijven
gemengd glas- en opengrondsteelt	16 bedrijven
overwegend opengrondsteelt	11 bedrijven
	<u>41 bedrijven</u>

4. De resultaten

De voorlopige resultaten zijn neergelegd in de bijlagen 1 t/m 4 (Barendrecht e.o.) en 5 t/m 8 (Zwijndrecht e.o.).

In de bijlagen 1 en 5 zijn respectievelijk het grondgebruik en de arbeidsbezetting gemiddeld per bedrijf weergegeven. De bijlagen 2 en 6 geven - eveneens gemiddeld per bedrijf - een beeld van de kosten, de opbrengsten en het netto-overschot en bevatten de kengetallen, waarin de rentabiliteit en het inkomen tot uitdrukking zijn gebracht.

In tabel 1a is een samenvatting gegeven van de cijfers uit de bijlagen 1 en 2 (Barendrecht) en 5 en 6 (Zwijndrecht). In tabel 1b zijn deze samengevatte cijfers per subgroep tot uitdrukking gebracht.

Tabel 1a

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIG BEREKENDE RESULTATEN OVER 1960
GEMIDDELD PER BEDRIJF

	Barendrecht e.o.	Zwijndrecht e.o.
Aantal bedrijven	56	41
Staannd glas verwarmd	2	8
Staannd glas onverwarmd	8	12
Platglas	9	23
Opengrondstuinbouw	279	195
Arbeidsbezetting in manjaren	2,92	3,33
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	64000	82000
Idem per manjaar arbeids- bezetting	22000	25000
Opbrengsten	30800	39500
Kosten	29800	35800
Netto-overschot	1000	3700
Netto-overschot:		
per f. 100,- kosten	3	10
per are opengrondsteelt	3	
per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	2	5
per manjaar arbeidsbezetting	300	1100
Arbeidsinkomen per manjaar	5600	6400
Arbeidsinkomen van de ondernemer	6700	8700
Ondernemersinkomen	7800	10100

Tabel 1b

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIG BEREKENDE RESULTATEN OVER 1960, GEMIDDELD PER BEDRIJF
(indeling per subgroep)

	Barendrecht e.o.			Zwijndrecht e.o.		
	inten- sief	half inten- sief	exten- sief	glas- be- drijven	glas/ open- gronds- be- drijven	open- gronds- be- drijven
Aantal bedrijven	17	20	19	14	16	11
Staannd glas verwarmd	4	-	1	22	-	-
Staannd glas onverwarmd	15	8	2	15	17	3
Platglas	17	7	4	37	16	13
Opengrondstuinbouw	144	246	434	80	162	390
Arbeidsbezetting in manjaren	3,14	2,60	3,06	3,97	2,80	3,29
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	68000	56000	69000	109000	66000	72000
Idem per manjaar arbeids- bezetting	22000	22000	23000	27000	24000	22000
Opbrengsten	37600	24200	31600	57600	29600	30700
Kosten	33400	26100	30600	49000	27900	30300
Netto-overschot	4200	1900	1000	8600	1700	400
Netto-overschot						
per f. 100,- kosten	13	17	3	18	6	1
per are opengrondsteelt	-	16	2			1
per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	6	13	2	8	3	1
per manjaar arbeidsbezetting	1400	1700	300	2200	600	100
Arbeidsinkomen per manjaar	6500	4500	5600	7500	5900	5300
Arbeidsinkomen van de ondernemer	9600	4500	6500	11900	7300	6400
Ondernemersinkomen	11000	5400	7400	13800	8600	7400

5. De spreiding van de gemiddelde rentabiliteit

In de bijlagen 3 en 7 is de spreiding van de (ongewogen) gemiddelde rentabiliteit, voorgesteld door het netto-overschot per f. 100,- kosten, grafisch weergegeven.

In tabel 2 is deze spreiding voor elk der onderscheiden groepen van bedrijven samengevat.

Tabel 2

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f. 100,- KOSTEN
(aantal bedrijven verlies- of winstgevend)

	Barendrecht e.o.				Zwijndrecht e.o.			
	alle bedrij- ven	inten- sief	half inten- sief	exten- sief	alle bedrij- ven	glas- bedrij- ven	glas/ open- gronds- bedrij- ven	open- gronds- bedrij- ven
<u>Negatief:</u>								
meer dan 20	13	2	5	6	5	-	3	2
20 - 0	18	1	9	8	13	1	6	6
totaal verlies- gevend	31	3	14	14	18	1	9	8
<u>Positief:</u>								
0 - 20	11	7	3	1	13	7	4	2
20 - 40	10	5	3	2	6	3	2	1
40 - 60	4	2	-	2	4	3	1	-
totaal winstgevend	25	14	6	5	23	13	7	3

6. Het inkomen

Voor de samenstelling van het inkomen dat gemiddeld per onder-
nemer uit het bedrijf - volgens onze voorlopige berekeningen - werd
verkregen, raadplege men bijlage 4 en 8. De spreiding van het onder-
nemersinkomen is in tabel 3 tot uitdrukking gebracht.

Tabel 3

SPREIDING VAN HET ONDERNEMERSINKOMEN
(aantal ondernemers per inkomensklasse)

Inkomensklassen	Barendrecht e.o.				Zwijndrecht e.o.			
	alle bedrijf- ven	inten- sief	half inten- sief	exten- sief	alle bedrijf- ven	glas- bedrijf- ven	glas/ open- gronds- bedrijf- ven	open- gronds- bedrijf- ven
minder dan f. 2.500,-	13	3	9	1	2	-	1	1
f. 2.500,- - f. 5.000,-	15	-	2	13	11	2	6	3
f. 5.000,- - f. 7.500,-	17	-	11	6	7	-	3	4
f. 7.500,- - f.10.000,-	5	5	-	-	15	8	3	4
f.10.000,- - f.15.000,-	14	11	3	-	17	5	9	3
f.15.000,- - f.25.000,-	7	2	1	4	7	5	2	
meer dan f.25.000,-	2	1	-	1	1	1		
Aantal ondernemers	73	22	26	25	60	21	24	15

7. Vergelijking met voorgaande jaren

Tenslotte zijn in tabel 4 de resultaten over 1960 met die van 1957, 1958 en 1959 vergeleken. Bij deze vergelijking dient rekening te worden gehouden met het feit dat de door de afdeling Tuinbouw van het L.E.I. toegepaste afschrijvingspercentages in 1959 zijn herzien. Deze wijziging leidde tot een verhoging van de kosten met gemiddeld 1%.

Tabel 4

VERGELIJKING 1957, 1958, 1959, 1960¹⁾

	Barendrecht e.o.				Zwijndrecht e.o.			
	alle bedrij- ven	inten- sief	half inten- sief	exten- sief	alle be- drij- ven	glas- be- drij- ven	glas/ open- gronds- be- drijven	open- gronds- be- drijven
Netto-overschot gemiddeld per bedrijf								
1957	1500	2700	800	2100	3000	6200	1700	1500
1958	1200	1000	2300	400	1000	2700	1100	800
1959	6300	8800	1600	7800	9900	17900	5900	6600
1960	1000	4200	1900	1000	3700	8600	1700	400
Netto-overschot per f.100,- kosten								
1957	6	10	5	9	11	17	7	7
1958	5	4	14	2	3	7	4	3
1959	24	34	7	29	30	41	21	24
1960	3	13	7	3	10	18	6	1
Arbeidsinkomen per manjaar								
1957	4800	5300	3900	4800	5300	6000	4900	4800
1958	4000	4300	3200	4200	4900	5400	4900	4100
1959	6900	8000	5300	7300	7800	9500	6800	6900
1960	5600	6500	4500	5600	6400	7500	5900	5300
Arbeidsinkomen van de ondernemer								
1957	5900	6600	4300	6400	7100	9500	6200	6100
1958	4100	4600	2900	4600	6000	6900	6200	4800
1959	10200	11900	6600	11400	12200	17000	9300	10800
1960	6700	9600	4500	6500	8700	11900	7300	6400
Ondernemersinkomen								
1957	6900	7900	5100	7100	8300	11200	7300	7000
1958	5100	5700	3700	5400	7200	8400	7300	5700
1959	11100	13100	7400	12300	13400	18500	10400	11800
1960	7800	11000	5400	7400	10100	13800	8600	7400

1) Cijfers 1959 en 1960 voorlopig.

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1960
(gemiddeld per bedrijf)

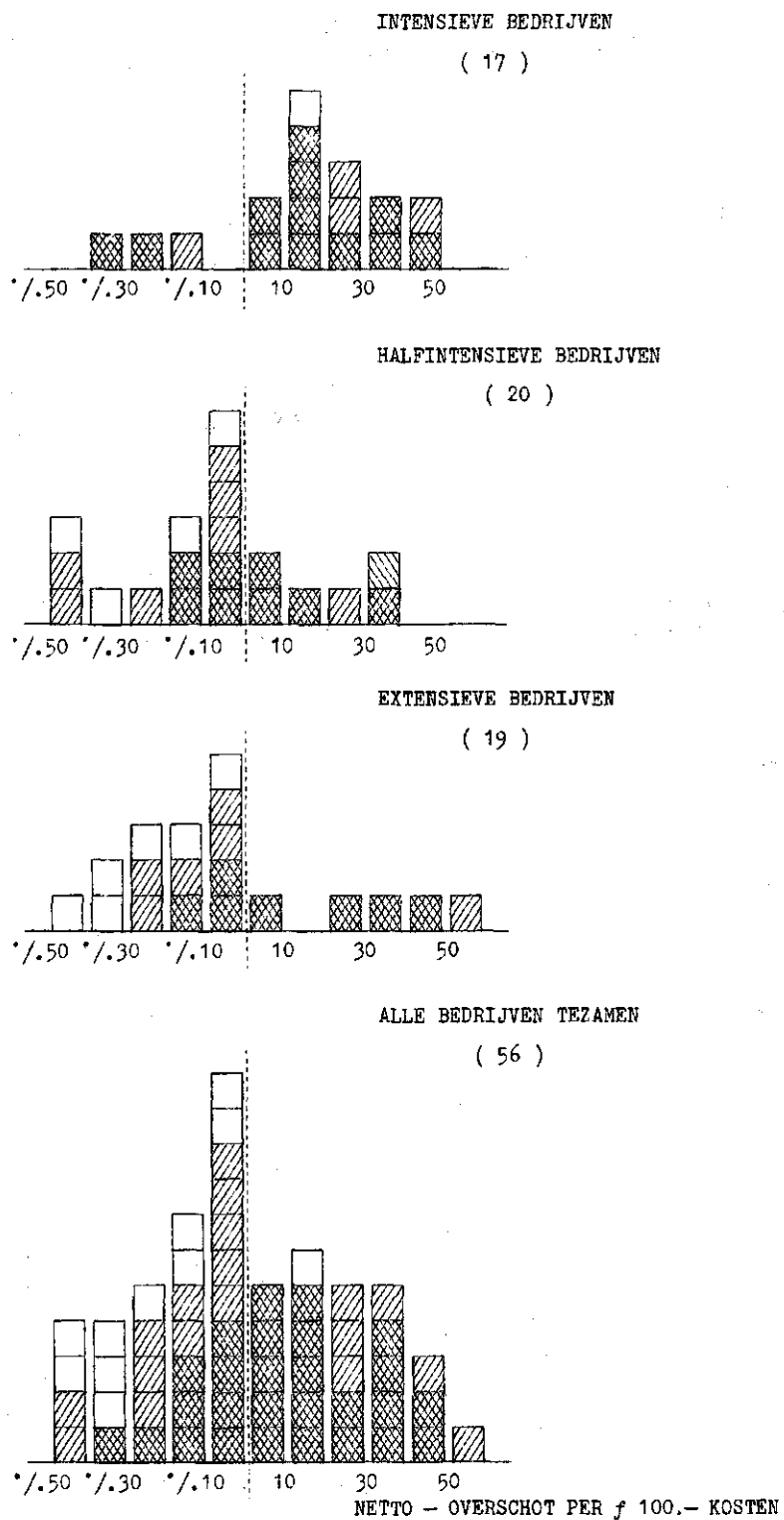
	Totaal Baren- drecht e.o.	Inten- sief	Half inten- sief	Exten- sief
Aantal bedrijven	56	17	20	19
Aantal ramen platglas	360	590	300	210
<u>Opengrondstuinbouw</u>	are	are	are	are
Groente				
Een gewas per jaar	145	24	109	289
waarvan spruiten	(43)	()	(18)	(107)
bloemkool	(6)	()	(13)	(4)
aardbeien	(19)	(1)	(5)	(50)
knolselderij	(17)	(7)	(16)	(26)
witlofwortels	(18)	(11)	(17)	(24)
Twee of meer gewassen per jaar	112	106	113	118
Vroege aardappelen	19	11	20	25
Fruit	3	3	4	2
Totaal opengrondstuinbouw	279	144	246	434
Tuinbouw onder staand glas	10	19	8	3
Tuinbouw onder platglas	9	17	7	4
Totaal tuinbouw	298	180	261	441
Landbouw en veeteelt	13	-	5	33
Verhuurd	2	-	5	2
Erf, blijvende paden, enz.	28	19	27	37
Totale kadastrale oppervlakte	341	199	298	513
Aantal ondernemers per bedrijf	1,30	1,29	1,30	1,32
Arbeid van de ondernemer(s)	1,40	1,48	1,39	1,34
Arbeid van gezinsleden	0,39	0,45	0,45	0,27
Arbeid van vast personeel	0,85	0,97	0,62	0,99
Arbeid van los personeel	0,28	0,24	0,14	0,46
Totale arbeidsbezetting	2,92	3,14	2,60	3,06
Arbeid door ondernemer en gezin (in %)	61	61	71	53

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

	Totaal Baren- drecht e.o.	Inten- sief	Half inten- sief	Exten- sief
Aantal bedrijven	56	17	20	19
Omzet in %	100	37	28	35
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	64000	68000	56000	69000
<u>Kosten</u>				
Afschrijvingen	2400	3700	2000	1600
Huur en pacht	1100	300	800	2200
Rente	1800	2400	1600	1400
Arbeid betaald personeel	5700	6100	3700	7500
" ondernemers	7800	8100	7700	7500
" gezinsleden	1800	2000	2200	1200
Materialen	6400	7800	5300	6500
Diensten van derden en overige kosten	2800	3000	2800	2700
Totaal	29800	33400	26100	30600
Opbrengsten				
Groente en vroege aardappelen	30100	36800	23600	30800
Overige opbrengsten	700	800	600	800
Totaal	30800	37600	24200	31600
Netto-overschot	1000	4200	% 1900	1000
<u>Kengetallen</u>				
Netto-overschot:				
per f. 100,- kosten	3	13	% 7	3
per are opengrondsteelt	3		% 6	2
per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	2	6	% 3	2
per manjaar arbeidsbezetting	300	1400	% 700	300
Arbeidsinkomen per manjaar	5600	6500	4500	5600
Arbeidsinkomen van de ondernemer	6700	9600	4500	6500
Ondernemersinkomen	7800	11000	5400	7400

BARENDRECHT E.O.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f 100.- KOSTEN
(ELK VAKJE STELT EEN BEDRIJF VOOR)

- KOSTEN <math>< f 15.000.-</math> PER BEDRIJF
- KOSTEN $f 15.000.- - f 25.000.-$ PER BEDRIJF
- KOSTEN $> f 25.000.-$ PER BEDRIJF

Bijlage 4

Barendrecht e.o.

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Totaal Barendrecht e.o.	Intensief	Half intensief	Extensief
Aantal bedrijven	56	17	20	19
Aantal ondernemers	73	22	26	25
Netto-overschot	800	3300	41400	800
Handenarbeid ondernemer	5900	6300	5900	5700
Arbeidsinkomen van de ondernemer	6700	9600	4500	6500
Rente meer berekend dan betaald	1100	1400	900	900
Ondernemersinkomen	7800	11000	5400	7400
Handenarbeid gezinsleden	1300	1500	1600	900
Gezinsinkomen uit bedrijf	9100	12500	7000	8300

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING IN 1960
(Gemiddeld per bedrijf)

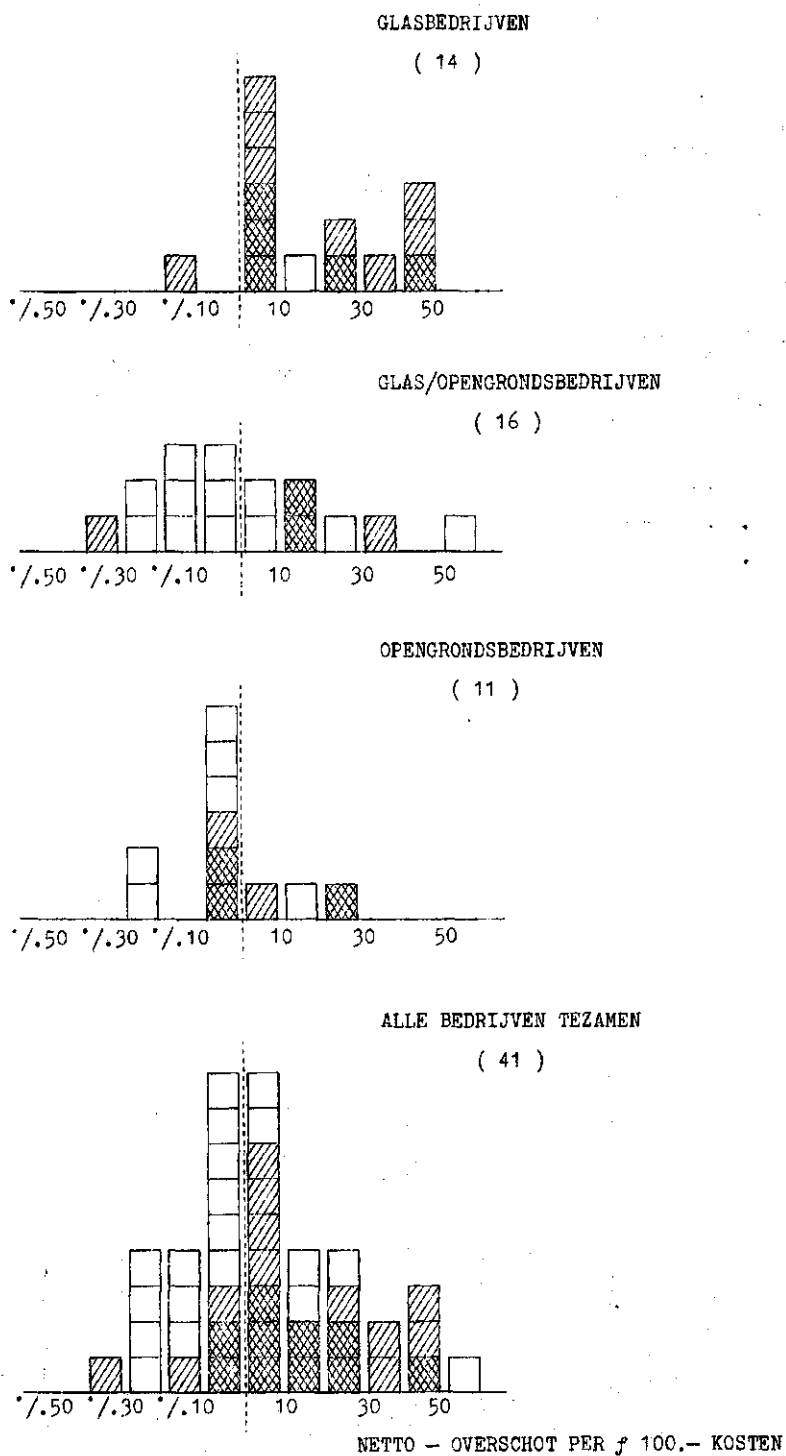
	Totaal Zwijn- drecht e.o.	Glasbe- drijven	Glas/open- grondsbe- drijven	Opengronds- bedrijven
Aantal bedrijven	41	14	16	11
Aantal ramen platglas waarvan met komkommers	800 37%	1230 59%	640 19%	500 0%
Staannd glas verwarnd:	are	are	are	are
kommers	7	20	-	-
tomaten	1	2	-	-
overig	-	-	-	-
Staannd glas onverwarnd:				
kommers	4	6	4	2
tomaten	8	9	12	1
overig	-	-	1	-
Platglas	23	37	16	13
Opengrondstuinbouw:				
groente	178	72	147	358
vroegge aardappelen	15	7	14	27
fruit	2	1	1	5
Totaal tuinbouw	238	154	195	406
Landbouw en veeteelt	19	-	-	72
Verhuurd	18	25	21	6
Erf, blijvende paden enz.	26	21	23	37
Totale kadastrale oppervlakte	301	200	239	521
Aantal ondernemers per bedrijf	1,46	1,50	1,50	1,36
Arbeid van de ondernemer(s) in manjaren	1,62	1,66	1,68	1,49
" gezinsleden	0,30	0,26	0,16	0,56
" vast personeel	1,14	1,80	0,69	0,95
" los personeel	0,27	0,25	0,27	0,29
Totale arbeidsbezetting	3,33	3,97	2,80	3,29
Arbeid door ondernemer en gezin (in %)	58	49	66	62

BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

	Totaal Zwijndrecht e.o.	41	14	16	11
			Glasse- drijven	Glasse- drijven	Opengronds- bedrijven
Aantal bedrijven		41	14	16	11
Omzet in %		100	51	29	20
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen		82000	109000	66000	72000
<u>Kosten</u>					
Afschrijvingen		4200	6700	3300	2300
Huur en pacht		600	300	300	1200
Rente		2700	4000	2300	1600
Arbeid betaald personeel		7200	10600	4900	6100
" ondernemers		9000	9200	9300	8300
" gezinsleden		1500	1300	700	2800
Materialen		7500	12800	4800	4800
Diensten van derden en overige kosten		3100	4100	2300	3200
Totaal		35800	49000	27900	30300
<u>Opbrengsten</u>					
Groente en vroege aardappelen		38500	57400	28900	28400
Overige opbrengsten		1000	200	700	2300
Totaal		39500	57600	29600	30700
Netto-overschot		3700	8600	1700	400
<u>Kengetallen</u>					
Netto-overschot:					
per f. 100,- kosten		10	18	6	1
per are opengrondsteelt					1
per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen		5	8	3	1
per manjaar arbeidsbezetting		1100	2200	600	100
Arbeidsinkomen per manjaar		6400	7500	5900	5300
Arbeidsinkomen van de ondernemer		8700	11900	7300	6400
Ondernemersinkomen		10100	13800	8600	7400

ZWIJNDRECHT E.O.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f 100.- KOSTEN
(ELK VAKJE STELT EEN BEDRIJF VOOR)

- KOSTEN <math>< f 25.000.-</math> PER BEDRIJF
- KOSTEN $f 25.000.- - f 50.000.-$ PER BEDRIJF
- KOSTEN $> f 50.000.-$ PER BEDRIJF

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Totaal Zwijn- drecht e.o.	Glas- bedrijven	Glas/open- grondsbe- drijven	Opengronds- bedrijven
Aantal bedrijven	41	14	16	11
Aantal ondernemers	60	21	24	15
Netto-overschot	2500	5800	1100	300
Handenarbeid ondernemer	6200	6100	6200	6100
Arbeidsinkomen van de ondernemer	8700	11900	7300	6400
Rente meer berekend dan betaald	1400	1900	1300	1000
Ondernemersinkomen	10100	13800	8600	7400
Handenarbeid gezinsleden	1000	800	500	2100
Gezinsinkomen uit bedrijf	11100	14600	9100	9500

ALGEMENE TOELICHTING

A. Begrippen en kengetallen

1. Het netto-overschot

Het economische resultaat wordt tot uitdrukking gebracht door middel van het begrip netto-overschot. Het wordt gevormd door het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. De wijze van berekening van opbrengsten en kosten is elders in deze bijlage toegelicht.

Op deze plaats volstaan wij met te vermelden dat in de kosten geen bedrag is opgenomen als vergoeding voor de functie van leiding en toezicht van de ondernemer. Daar dit kostenelement derhalve nog in het netto-overschot aanwezig is, mag dit laatste niet zonder meer worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

Netto-overschot gemiddeld per bedrijf

De kosten, de opbrengsten en het netto-overschot zijn voor elke onderscheiden groep van bedrijven in een gemiddeld bedrag per bedrijf weergegeven. Behalve in absolute bedragen per bedrijf is het netto-overschot - ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere typen en takken van bedrijf - vervolgens door middel van de volgende verhoudingsgetallen tot uitdrukking gebracht.

Netto-overschot per f. 100,- kosten

Dit kengetal is berekend door het totale netto-overschot per groep van bedrijven te delen door 1% van de kosten van die bedrijven (gewogen gemiddelde).

Netto-overschot per eenheid produktiefactor

Het netto-overschot is vervolgens betrokken op de produktiefactoren grond, kapitaal en arbeid, factoren uit welker samenwerking het resultaat in feite is ontstaan.

Daar de vraag in welke mate de produktiefactoren tot het bereiken van het resultaat hebben bijgedragen - door de onoplosbaarheid van dit probleem - niet kan worden beantwoord, is het netto-overschot ten volle met elk van de genoemde produktiefactoren in verband gebracht. Het netto-overschot is bij deze voorstellingswijze derhalve beurtelings aan één produktiefactor toegerekend. In dit verband onderscheiden wij de volgende kengetallen.

a. Netto-overschot per are grondoppervlakte

Als gevolg van de gemengde structuur van vele bedrijven konden deze, voor een resultatenweergave per are grondoppervlakte, niet onder één noemer worden gebracht. In verband hiermede is slechts het netto-overschot van de categorie der opengrondsbedrijven en van de totaalgroep (Barendrecht e.o.) per are uitgedrukt. Herleiding van oppervlakten onder glas tot die van de open grond had hierbij plaats

op basis van arbeidsbezettingnormen.

b. Netto-overschot per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen

Met "gemiddeld geïnvesteerd vermogen" is bedoeld het vermogen dat - op basis van de huidige bedrijfs grootte en prijzen der produktiemiddelen - tijdens de levensduur van het bedrijf gemiddeld is geïnvesteerd. Het is bepaald door optelling van:

- (1) de verkoopwaarde van de grond;
- (2) 60% van de vervangingswaarde van de slijtende duurzame produktiemiddelen;
- (3) de normale behoefte aan vlottende middelen.

c. Netto-overschot per manjaar arbeidsbezetting

Voor de berekening van dit kengetal is het netto-overschot gedeeld door de - tot volwaardige arbeidskrachten herleide en in manjaren uitgedrukte - arbeidsbezetting.

2. Het inkomen

Het arbeidsinkomen per manjaar

Van het inkomen per produktiefactor is alleen het arbeidsinkomen - per manjaar arbeidsbezetting - tot uitdrukking gebracht.

Onder het arbeidsinkomen is verstaan het bedrag dat door hen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht, tezamen als inkomen is genoten. Het is berekend door het netto-overschot te vermeerderen met het bedrag dat als kosten van arbeid is opgenomen. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - manjaren wordt het bedrag gevonden dat gemiddeld per manjaar als inkomen werd verkregen.

Het inkomen van de ondernemer

Voorts is berekend welk bedrag uit de bedrijfsexploitatie aan de ondernemer ten deel viel. In de eerste plaats betreft dit de vergoeding die, bij de berekening van het netto-overschot, in de kosten is gecalculeerd voor de handenarbeid die door de ondernemer persoonlijk in het bedrijf is verricht. Voegen wij dit bedrag toe aan het netto-overschot, dan ontstaat het bedrag dat als arbeidsinkomen van de ondernemer is aangeduid.

De kosten bevatten voorts een rentevergoeding voor het vermogen dat in het bedrijf is geïnvesteerd. Voor zover het bedrag van deze vergoeding hoger is dan het bedrag dat door de ondernemer aan rente voor geleende gelden is betaald, vormt het verschil daarvan eveneens een bestanddeel van het inkomen van de ondernemer.

Bij toevoeging van laatstgenoemd inkomensbestanddeel aan het arbeidsinkomen van de ondernemer wordt het bedrag verkregen dat met ondernemersinkomen is aangeduid.

Tenslotte is ook het gezinsinkomen van de ondernemer voor zover uit het bedrijf verkregen in bijlage 4 tot uitdrukking gebracht. Dit bedrag betreft het ondernemersinkomen, verhoogd met het - als kosten gecalculeerde - bedrag voor de handenarbeid welke door gezinsleden in het bedrijf is verricht.

B. De wijze van berekening

1. De kosten

a. De gewaardeerde kosten

De bedrijfsresultaten zijn bepaald volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke methode. Deze houdt in dat de berekening van rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de vervangingswaarde en dat kosten welke niet tevens uitgaven zijn (handenarbeid van de ondernemer en zijn gezin, rente van eigen vermogen e.d.) zijn gewaardeerd.

Voor deze kostenwaardering zijn de benodigde gegevens op het bedrijf verzameld.

Rente en afschrijving

De berekening van de rente had plaats op basis van 4% over het eerder in deze bijlage omschreven gemiddeld in het bedrijf vastgelegde vermogen.

De afschrijvingen zijn berekend op grond van bij het L.E.I. bestaande inzichten met betrekking tot de economische levensduur van de onderscheiden duurzame produktiemiddelen.

Arbeid van ondernemer en gezinsleden

Als vergoeding voor de arbeid welke door de ondernemer en zijn gezinsleden is verricht, is alleen de handenarbeid in rekening gebracht. Voor een waardering van de kosten welke voor leiding en toezicht door de ondernemer waren in te calculeren, ontbreken nl. de daartoe benodigde normatieve gegevens.

De kosten van de handenarbeid zijn berekend op basis van een taxatie van de door de ondernemer en zijn gezinsleden verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is gewaardeerd overeenkomstig het loon (inclusief sociale lasten) volgens de collectieve arbeidsovereenkomst voor volwassen mannelijke en vrouwelijke arbeiders en jeugdigen, met dien verstande dat voor overuren geen toeslag op het normale uurtarief is toegepast.

b. De betaalde kosten

De betaalde kosten over 1960 waren ten tijde van het onderzoek nog niet bekend. Deze moesten derhalve worden begroot. Voor deze begroting is gebruik gemaakt van taxaties welke in overleg met de deelnemers aan het onderzoek zijn verricht. Met inachtneming van eventuele veranderingen in de productiecapaciteit zijn de betaalde kosten overigens getoetst aan de opgaven welke ter zake van de betaalde kosten over 1959 van de administratiekantoren van de deelnemende bedrijven zijn ontvangen.

2. De opbrengsten

De verkopen geschieden grotendeels via de veilingen, welke veilingen ons desgevraagd een opgave verstrekten van de

nettoveilingomzet per deelnemer. Dit was mogelijk dank zij de machtiging die voor dit doel door de tuinders was verleend.

De opbrengsten die niet via de veiling werden verkregen zijn, in samenwerking met de deelnemers, geschat tijdens het bezoek dat aan het eind van het teeltseizoen aan de bedrijven werd gebracht.

De weergegeven resultaten hebben, in overeenstemming met het boekingstijdvak van de administratiekantoren vrijwel uitsluitend betrekking op het kalenderjaar 1960. Dit kalenderjaar valt voor de berekening van de kosten en de opbrengsten van de meeste produkten in deze gebieden praktisch samen met het teeltjaar. Dit geldt echter niet voor de opbrengsten van enkele produkten welke in Barendrecht e.o. van betekenis zijn, t.w. witlof, spruiten, knolselderij, enz. Deze kunnen zowel betrekking hebben op het teeltjaar 1959/1960 als op dat van 1960/1961.